Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato: 21.06.2021
Vår ref: 2020/11745
Deres dato:
Deres ref:

Bardu kommune
Postboks 401
9360 BARDU

Saksbehandler, innvalgstelefon
Rasmus Kristoffer Høyning, 78 95 03 27

Skadefellingstillatelse på bjørn i deler av Bardu og Målselv kommuner 22.06-29.06.2021

Statsforvalteren i Troms og Finnmark viser til vedtak om skadefellingstillatelse i Bardu gitt 09.06.2021 og vedtak om endring av skadefellingstillatelse i Bardu gitt 19.06.2021.

Det er siden skadefellingstillatelse ble gitt 09.06.2021 blitt dokumentert 22 sau tatt av bjørn i Troms, hvor av 11 er dokumentert i Bardu kommune og 11 er dokumentert i en skadesituasjon i Salangen og Lavangen kommuner hvor det er gitt skadefellingstillatelse på -1- bjørn 19.06.2021. Det siste kadaveret dokumentert i Bardu ble funnet forrige døgn 20.06.

– Vedtak –
Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9, jf. §§ 13, 1 og 3 gir Statsforvalteren i Troms og Finnmark skadefellingstillatelse på to -2- bjørn i nærmere avgrenset område i deler av Bardu og Målselv kommuner. Binne m/unger er unntatt tillatelsen. Tillatelsen gis til Bardu kommune og Bardu skadefellingslag og gjelder i perioden 22.06.2021–29.06.2021. Tillatelsen gjelder innenfor nærmere angitte vilkår.

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29 samt rovviltforskriften § 18 tredje ledd. En eventuell klage skal fremsettes for Statsforvalteren i Troms og Finnmark jf. forvaltningsloven § 32.

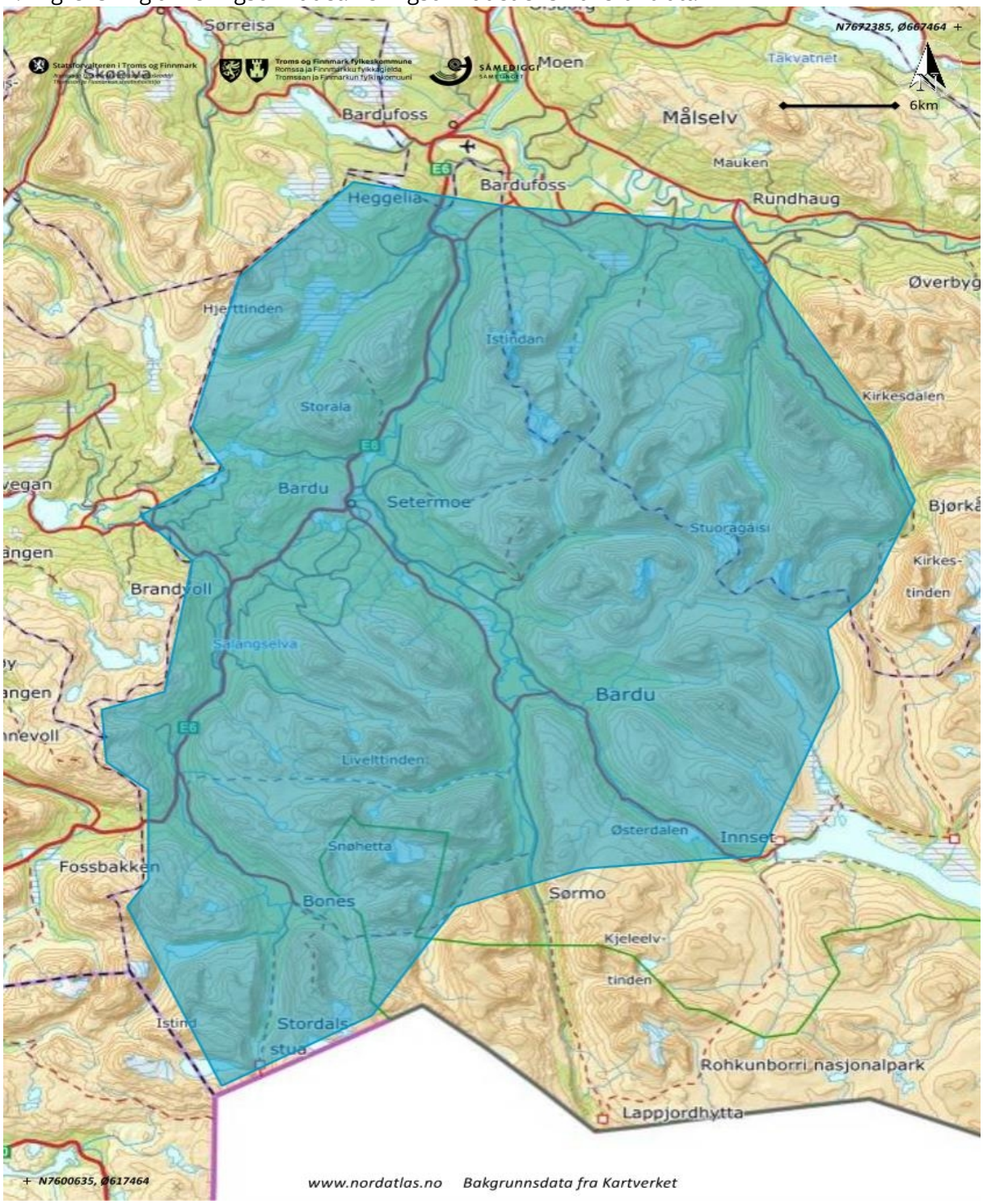
Vilkår knyttet til fellingstillatelsen
1. Følgende personer inngår i skadefellingsforsøket:
-Kristian Hanstad (Fellingsleder)
-Bardu skadefellingslag

2. Fellingsleder er ansvarlig for at alle medlemmene på fellingslaget er gjort kjent med avgrensningene og vilkårene for fellingstillatelsen.

3. Krav til våpen/ammunisjon: Krav til rifleammunisjon jf. § 16 i forskrift om utøvelse av jakt og fangst (2002.03.22 nr. 0313): under jakt med rifle på bjørn skal det brukes ammunisjon med

ekspanderende prosjektil. Minste tillatte kaliber er 6,5(.264'/6,71mm) og minste tillate kulevekt er 9 gram for kuler med mantel og blykjerne og 7,8 gram for blyfrie kuler. Anslagsenergien skal være minst 2200 joule målt på 100 meters avstand, E100.

4. Avgrensning av fellingsområdet: Fellingsområdet er skravert i blått.

5. Det stilles krav om avlagt skyteprøve for storvilt. Deltakerne i fellingsforsøket skal utøve fellingen på en human og sikkerhetsmessig forsvarlig måte, jf. viltlovens § 19.

6. Det skal sikres god kommunikasjon mellom deltakerne på fellingslaget. Dette blant annet for å unngå at det felles flere dyr enn det fellingstillatelsen gjelder.

7. Tillatelsen gjelder i tidsrommet fra og med 22.06.2021 til og med 29.06.2021.

8. Binne med unger er unntatt fellingstillatelsen

9. Felling eller forsøk på felling skal omgående meldes til Statens naturoppsyn på tlf. 48236037 / 992 42 279 og til Statsforvalterens rovvilttelefon tlf. 48197472. På dagtid hverdager til Statsforvalteren på tlf. 78 95 03 00.

10. Oppnevnte fellingsleder forplikter seg til at felling blir utøvd på en human og sikkerhetsmessig forsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Den/de som måtte såre bjørn under forsøk på felling, plikter å gjøre det de kan for å få avlivet bjørnen. Vedkommende plikter å forvisse seg om hvorvidt påskutt dyr er truffet, og sørge for at Statsforvalteren og Statens naturoppsyn umiddelbart underrettes. Statsforvalteren avgjør hvordan videre ettersøk skal ledes. Medlemmene i fellingslaget skal, hvis ikke annet er avtalt, uten godtgjørelse, bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk, jf. § 8 i forskrift om forvaltning av rovvilt.

11. All felling stanses ved fellingstillatelsens utløp, eller hvis Statsforvalteren av andre årsaker finner å måtte stoppe fellingsforsøket. Fellingsleder har et særlig ansvar for å holde seg oppdatert og være tilgjengelig ovenfor Statsforvalteren.

12. Bjørn som blir felt på denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt vilt uten nærmere samtykke fra forvaltningsmyndighet. Felt bjørn skal behandles på en slik måte at byttets verdi ikke forringes unødig.

13. Ved ev. oppfyllelse av regionens delegerte myndighetskvote inndras fellingstillatelsen umiddelbart.

Rammer for skadefellingen
Skadefellingen administreres av Bardu kommune som fungerer som regnskapsførende enhet for fellingslaget i forbindelse med utbetalingene. Statsforvalteren gir en øvre økonomisk ramme for skadefellingsforsøket begrenset til 10 personer og 8 dager og en døgnsats på 1600 kroner per døgn og person. Dette blir en øvre økonomisk ramme på 128 000 kroner. I tillegg vil feriepenger bli dekket av Statsforvalteren. Det skal ikke brukes ressurser dersom vanskelige forhold gjør at en svært lite trolig vil lykkes med skadefelling. Skadefellingsleder sender inn til kommunen, samlet for hele skadefellingslaget krav om godtgjøring ved fellingsforsøk og krav om dekning av direkte og dokumenterte kostnader inntil 30 000 kroner. Kravene fra hver deltager må inneholde navn, adresse, postnr., poststed og bankkonto, samt total sum som kreves refundert. Utleggskravet må ha dato og underskrift fra den som har hatt utleggene, og fra skadefellingsleder.

Kommunen kan utbetale godtgjøring til fellingslaget for den tid som er benyttet til fellingsforsøket. Deltagere som mottar godtgjøring etter ordningen, må være registrerte lisensjegere. Utbetalingen fra Statsforvalteren til kommunen kan ikke overskride de rammer som går frem av vedtaket. Miljødepartementet har fastsatt en døgnsats på 1600 kroner per døgn per deltager. Kommunen kan betale ut godtgjøring etter rapport fra fellingsleder. Statsforvalteren yter etter søknad tilskudd til kommunen til dekning av godtgjøring. Kommunens søknad om godtgjøring må inneholde timelister fra den enkelte deltager, underskrevet av deltageren, og av skadefellingsleder. Innsats i 7,5 timer eller mer utløser full sats på 1600 kroner, innsats under 7,5 timer aktuelle døgn gir en utbetaling på

213,3 kroner per time. Godtgjøring skal kun gis for de dager av skadefellingsperioden der forsøk på skadefelling har pågått aktivt. Etter som det er krav til at fellingsleder organiserer fellingslaget, og utarbeider fellingsrapport og timelister, anses den tiden fellingsleder bruker på dette å være fellingsforsøk, derfor kan skadefellingsleder gis godtgjøring for dette.

For dekning av direkte og dokumenterte kostnader inntil 30 000 kroner:
Skadefellingsleder må samle inn og sende til administrerende kommune utleggskrav, ført på reiseregningsskjema og med kvitteringer vedlagt, fra alle deltagerne i skadefellingslaget.
Utgifter som dekkes er leie av hytte (kvittering for dokumentasjon), bompenger (kvittering for dokumentasjon). Bruk av bil/skuter dekkes etter statens kilometersatser. Det forutsettes at det sendes inn dokumentasjon på dette, dvs. start- og stoppested, tidspunkt og antall kilometer. Dette kan lettest gjøres ved å bruke statens reiseregningsskjema (bil), men annen «kjørebok» kan også benyttes. Når det er kjørt med skuter utenfor løyper, og det er vanskelig å definere eksakt, skriv så nøyaktig det lar seg gjøre i hvilket område og hvor lang tid som er benyttet til kjøringen, og hvor langt det er kjørt.

Kost/matpenger, tapt arbeidsfortjeneste eller betaling/godtgjørelse for oppdraget dekkes ikke.

Lovgrunnlaget
Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 13, jf. også § 4 første ledd bokstav h og § 9. Vedtak om skadefelling kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

I brev av 28.05.2021 om *Kvote for betinget skadefelling av gaupe og brunbjørn 2021/20222*, ble region 8 – Troms og Finnmark (inkludert samarbeidsområdet i region 7) tildelt en kvote på 2 bjørn fra og med 01.06.2021 til og med 15.10.2021. En bjørn er belastet denne kvoten. Vi viser videre til midlertidig vedtak om utvidelse av kvoten for betinget skadefelling av bjørn fra 2 til 4 dyr, sendt fra Miljødirektoratet til Statsforvalteren på e-post.

Statsforvalteren vurderer skadefelling innenfor den ramme som er satt av rovviltnemnda og Miljødirektoratet, jf. rovviltforskriften § 9 første ledd. Føringene i forvaltningsplanen for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Bestemmelsens andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

- områdets betydning som beitemark
- skadenes omfang og utvikling
- potensialet for fremtidige skader
- muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset i tid, rom og antall dyr.

For informasjon om rammer, målsettinger og organisering av forvaltning av rovvilt, se forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, kapittel 3.

Bestandssituasjonen for bjørn
Det nasjonale bestandsmålet for brunbjørn er 13 årlige kull. Bestandsmålet for region 8 Troms og Finnmark er på 6 årlige kull. Antallet kull blir beregnet på bakgrunn av innsamlet DNA fra bjørn. I 2020 ble det beregnet at det ble født 2,5 kull i Troms og Finnmark. Dette er under det fastsatte

bestandsmålet. Det ble gjennom DNA-analyser av bjørn identifisert 59 individer i Finnmark og 7 individer i Troms. I følge «NINA Rapport 1986 – Populasjonsovervåkning av brunbjørn» har det vært en negativ trend i antall individer registrert siden 2009 og det har i 2018 og 2019 blitt registrert henholdsvis 11 og 7 individer. I regionen som helhet har bjørnebestanden hatt en positiv utvikling i antall individer og antallet dokumenterte observasjoner av binne med unger (års- og fjorårsunger) har økt i Finnmark.

Forvaltningsområdet for brunbjørn (A-området) i Troms ligger i Indre Troms i de indre delene av Bardu og Målselv kommune. Det er i disse områdene de fleste binnene oppholder seg, og det er her hovedproduksjonen i bjørnebestanden skjer. Det siste året har det i Troms blitt gjort 77 observasjoner av bjørn som er registrert, halvparten av disse er gjort utenfor A-området, noen av disse har ikke latt seg verifisere da det er snakk om synsobservasjoner fra publikum.

De siste 3 årene, siden 1.1.2018 er det en kjent avgang på 2 bjørner som er dokumentert i Troms. En hannbjørn ble felt på skadefelling i Evenes kommune i 2019 og en hannbjørn ble felt på skadefelling i Sverige i 2020. I Finnmark er det i løpet av samme tidsperiode kjent bortgang av 5 bjørner. Tre bjørner ble felt på skadefelling i Sør-Varanger på skadefelling i 2019. En unge ble funnet drept av et annet dyr i Sør-Varanger i 2020 og 7.06.2021 ble det felt en hannbjørn i Sør-Varanger. Alle bjørner med kjent bortgang har blitt tatt ut i B-områder i regionen.

Statsforvalterens vurderinger
Det aktuelle området er prioritert for beitedyr og det er et viktig beiteområde for flere sauebesetninger. Det er B-området for bjørn. Det er per dato funnet 11 sau som er drept av bjørn i området ved Bardujord på begge sider av Barduelva i løpet av de siste den siste uka. Siste kadaver ble dokumentert 20.06. Statsforvalteren vurderer at potensialet for videre skader er stort da det er sauebesetninger på beite i området og at det er observert totalt 3 skadevoldende bjørn i området.

Området har en historikk med tap av sau til bjørn. I løpet av årene 2018, 2019 og 2020 er det 72 sau som er vurdert dokumentert/antatt sikkert drept av bjørn. 62 ble dokumentert i 2018, 2 i 2019 og 8 i 2020. I 2018 ble det gjennomført skadefellingsforsøk gjennom sommeren uten at det ble felt bjørn. Sommeren 2019 var det ingen dokumenterte tap før helt på høsten da 2 sau ble dokumentert, disse er ble tilknyttet en binne med årsunger øverst i Tverrelvdalen som ligger i utkant av hovedbeitet. I 2020 var det denne binna med 2 unger som var skadevolder på kadavrene som ble dokumentert. Det ble påvist gjennom både DNA og synsobservasjoner. Disse bjørnene ble observert høsten 2020 høsten om lag 35 kilometer unna beiteområdet inne i A-området for bjørn.

Det er få aktuelle tiltak å sette inn for å forebygge på denne tiden av året under tilveksten da sauene naturlig trekker lengre bort og følger tilveksten opp i ulendt og uframkommelig terreng. Det ble ved skadesituasjonen i 2020 forsøkt omfattende urotilsyn etter de påviste skadene, dette var veldig krevende for beitenæringen. I etterkant har vi vurdert at vi antar tiltaket hadde effekt da skadene opphørte like etter at tiltaket ble satt i gang og binna med unger ble dokumentert langt unna senere på høsten. Det er vanskelig å si om det var sammenheng mellom tiltaket og at binna dro, men vår vurdering var at tiltaket fungerte, men at det hadde sammenheng med at binna hadde unger.

Beitelaget i Bardu har i dialog med Statsforvalteren blitt enig om at man skal prøve med urotilsyn i år også parallelt med skadefelling for å prøve å forebygge skader på sau.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at bjørn og dens genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at bjørnen forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. §

14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Statsforvalteren vurderer at uttak av to bjørn vil medføre negativ påvirkning på bjørnebestanden i Troms. Begrunnelsen for dette er at Troms har hatt et lavt antall registrerte individer de siste årene. De eldste kjente hannene har blitt tatt ut på skadefelling. Av de 7 registrerte individene i Troms er det 3 voksne binner, 1 ung hannbjørn TR61 og tre unger hvorav to er hannbjørner. Gjennom DNA er det avdekket at alle de voksne kjente binnene registrert i 2020 og 2019 har tilknytning til TR2. Alle de unge bjørnene registrert i 2020 er unger av disse binnene. Derav vurderes det at det genetiske mangfoldet jf. naturmangfoldlovens § 5, til tross for få individer, ikke blir vesentlig påvirket.

For den lokale bestanden av bjørn i indre Troms er det innvandring fra Sverige som er nødvendig for genetisk mangfold og bestandsutvikling.

Uttaket av én eller to bjørner vil utgjøre en betydelig andel av de dokumenterte individene vi kjenner til i Troms. Denne fellingstillatelsen ses i sammenheng med at det er gitt fellingstillatelse på én bjørn ved Lavangseidet i Salangen og Lavangen kommuner. Statsforvalteren vil bli orientert umiddelbart ved eventuell felling av bjørn ved Lavangseidet og ved felling av et individ i Bardu og Målselv. Dersom felt bjørn er en binne vil Statsforvalteren gjøre nye vurderinger om videre skadefelling. På bakgrunn av kunnskap om nåsituasjonen i bestanden og slektskapskunnskap mellom de kjente individene vurderes sannsynligheten for at to binner går sammen å være veldig lav. Det er altså liten risiko for at to binner felles til samme tid. Ved Lavangseidet er det overveiende sannsynlig at det er en hannbjørn som tar sau.

Statsforvalteren har flere DNA-prøver som er sendt på hasteanalyse fra begge skadesituasjoner i Troms, hvor man håper å få bedre kjentskap til skadevoldere på individnivå. En hannbjørn kan vandre langt på kort tid og man kan ikke utelukke at det skadegjørende individet i Salangen og Lavangen kommuner kan ha tatt sau i Bardu på det tidspunktet den første fellingstillatelsen ble gitt 09.06. Ut fra tidspunkt for skader, observasjoner av fellingslag og tilfeldige synsobservasjoner går man ut fra med stor sikkerhet at det er 4 bjørner totalt som volder skade på sau i de to skadesituasjonene samlet. Ved treff på individ ved DNA-analyse vil man styrke kunnskapsgrunnlaget for å gjøre nye vurderinger fortløpende.

Hovedmålsetningen i norsk rovviltforvaltning er to-delt, jf. rovviltforliket av 2004. Den to-delte målsetningen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Et viktig virkemiddel i norsk rovviltforvaltning er såkalt differensiert forvaltning. Dette innebærer i hovedsak at man skal skille rovdyr og beitedyr i tid og rom. Konkret innebærer dette at man har opprettet forvaltningssoner for de ulike rovviltartene.

I forvaltningsplan for rovvilt i region 8, Troms og Finnmark, fremgår regionale forvaltningsmål for store rovdyr og delmål for å nå hovedmålsetningene. Ett av delmålene er å sørge for effektivt uttak av rovvilt som representerer skadepotensiale i B-områder.

Statsforvalteren ønsker å nå bestandsmålet for bjørn med lavest mulig skadepotensial på sau og rein, jf. rovviltforskriften § 6. I år har det vært en sein vår, da en kjølig værtype har utsatt våren og fremvekst av alternative matkilder for bjørnen. Historisk sett har man i regionen opplevd at konflikten mellom beitedyr og bjørn har vært betydelig i år hvor det har vært mye snø og en sein vår. Statsforvalteren vurderer at bjørn i sauebeiter i dette tilfellet utgjør et betydelig skadepotensial.

Statsforvalteren ønsker å føre en tydelig differensiert forvaltning av bjørn. Det er ikke lett og spesielt ikke når det er dokumentert få individer av bjørn. Historisk i Troms har vi sett at bjørnen bruker store områder utenfor A-området, hvor det går sau på beite.

Av totalt 67 registrerte bjørner i Troms siden 2006 er det 35 bjørner man ikke kjenner til lengre. 14 er felt i Sverige, 4 er felt i Troms hvorav 1 er felt på lisensjakt, mens de resterende 14 bjørnene er senest registret i 2017. Statsforvalteren vurderer at uttak av bjørneindivider på norsk side har hatt liten negativ betydning for den totale utviklingen av bjørnebestanden.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Statsforvalteren vurderer kunnskapsgrunnlaget som tilstrekkelig til å fatte vedtak i saken. Forvaltningen har meget god kunnskap om status og utbredelse for brunbjørn og således et godt grunnlag for å vurdere hvilken effekt på bestanden uttaket vil ha.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer dermed ikke til anvendelse.

Statsforvalteren vurderer at uttak av to bjørn i Bardu kommune ikke vil påvirke økosystemet negativt i vesentlig grad, jf. naturmangfoldlovens § 10. Det er knyttet vilkår til gjennomføring av skadefelling for å unngå vesentlig skade på naturmangfoldet, jf. § 12.

Konklusjon
Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9, jf. §§ 13, 1 og 3 gir Statsforvalteren i Troms og Finnmark skadefellingstillatelse på to -2- bjørn i nærmere avgrenset område i Bardu og Målselv kommuner. Binne med unger er unntatt tillatelsen. Tillatelsen gis til Bardu kommune og Bardu skadefellingslag og gjelder i perioden 22.06.2021–29.06.2021. Tillatelsen gjelder innenfor nærmere angitte vilkår.

Statsforvalteren har i avgjørelsen lagt avgjørende vekt på at dette er et viktig beiteområde for sau, på at skadeomfanget er stort, at potensialet for videre skader er veldig stort samt at det ikke er andre tilfredsstillende løsninger for å avverge videre skader.

Med hilsen

Lisa Bjørnsdatter Helgason
Miljødirektør

Rasmus Kristoffer Høyning
Rovviltforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

SNO Bardu			
Mattilsynet	Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Troms politidistrikt	Postboks 6132	9291	TROMSØ
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM